

- **zmanjšati pojavnost** sladkorne bolezni tipa 2,
- **preprečiti oziroma odložiti** sladkorno bolezen tipa 2 pri osebah z velikim tveganjem,
- **povečati** možnosti za **zgodnje odkrivanje** sladkorne bolezni,
- **zmanjšati zaplete in umrljivost** zaradi sladkorne bolezni.

- **Spremembe v financiranju** in organizaciji zdravstva, ki se bodo uvedle na podlagi analize zdravstvenega sistema. Končni rezultati analize bodo podpirali aktivnosti Nacionalnega programa do leta 2020 in naprej, saj je oskrba bolnikov s sladkorno boleznijo služila kot vzorčni primer analize za področje kronično bolnih.

- **Uvedba e-Recepta**, eNaročilnice, elektronskega sistema za napotovanje bolnikov z možnostjo elektronskega naročanja in oblikovanje gradnikov zdravstvenih podatkov, ki so osnova za njihovo enotno elektronsko zbiranje in analizo na nacionalnem nivoju.

- Umestitev **programov za edukacijo** oseb z mejno bazalno glikemijo/moteno toleranco za glukozo in sladkorno boleznijo tipa 2, ki so bili razviti in testirani v okviru projekta NIJZ Skupaj za zdravje, v sistem centrov za krepitev zdravja.

- Priprava **prvih slovenskih smernic za obravnavo** odraslih bolnikov s sladkorno boleznijo **tipa 1** in že **tretjih smernic za obravnavo** bolnikov s sladkorno boleznijo **tipa 2**. Pripravlja se tudi nov priročnik o zdravljenju sladkorne bolezni tipa 2 za zdravnike.

Partnerji Nacionalnega programa za obvladovanje sladkorne bolezni 2010-2020 in nosilni partnerji aktivnosti Akcijskega načrta za obvladovanje sladkorne bolezni 2014-2015

- Zveza društev diabetikov Slovenije
- Diabetološko združenje Slovenije
- Združenje endokrinologov Slovenije
- Katedra za družinsko medicino MF UL
- Nacionalni inštitut za javno zdravje
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
- Klinični oddelek za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni Internih klinik UKC Ljubljana
- Klinični oddelek za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni Pediatrične klinike UKC Ljubljana
- Zbornica zdravstvene nege - Sekcija medicinskih sester v endokrinologiji
- Lekarniška zbornica Slovenije
- Ministrstvo za zdravje RS

Založnik: Ministrstvo za zdravje RS, Štefanova 5, Ljubljana
Uredili: Alenka Potočnik in Nacionalni inštitut za javno zdravje
Grafična priprava na tisk: Nacionalni inštitut za javno zdravje
Leto izdaje: 2015

[illegible]

104.550 bolnikov s sladkorno boleznijo
je prejemalo zdravlila za zniževanje krvnega sladkorja

28,3 milijona evrov sredstev,
namenjenih za zdravila za zniževanje krvnega sladkorja

16,2 milijona evrov sredstev,
namenjenih za medicinske pripomočke
za zdravljenje sladkorne bolezni

35.400 bolnikov je naredilo preko
25 milijonov meritev krvnega sladkorja

435 referenčnih ambulant družinske medicine
je izvajalo preprečevanje, zgodnje prepoznavanje
in oskrbo sladkorne bolezni tipa 2
po enotnem modelu

Svetovni dan sladkorne bolezni
14. november

Opolnomočenje bolnikov je eden izmed pomembnih ciljev Nacionalnega programa za obvladovanje sladkorne bolezni 2010–2020. Gre za proces, ki omogoča osebam, da povečajo nadzor nad lastnim življenjem, in ki krepí njihovo zmožnost, da ukrepajo v zvezi z zadevami, ki so zanje pomembne. Tak proces spreminja tradicionalne odnose med bolnikom in zdravstvenim strokovnjakom. Oskrba tako ni več usmerjena v "narediti nekaj za bolnika", ampak v "narediti nekaj skupaj z bolnikom". Konkretnejšo razpravo o opolnomočenju je spodbudil projekt laičnih svetovalcev.

Vir: DiabZS

Projekt laičnih svetovalcev je razvojni projekt koordinativne skupine Nacionalnega programa, ki ga vodi ZDDS. Konec leta 2015 se bo začelo prvo pilotno obdobje, v katerem bomo izobraževali laične svetovalce in analizirali potrebe, ki jih v svojem okolju zaznavajo bolniki.

Vir: ZDDS

Edukacija bolnikov ima pri njihovem opolnomočenju pomembno vlogo. Vizija razvoja edukacije je razširitev obstoječih dobrih praks in dogovor o modelu oskrbe, ki bo vsem bolnikom zagotavljal enak dostop do ustrezne edukacije. V obdobju 2014–2015 je več kot 30 medicinskih sester, ki delujejo na področju edukacije bolnikov s sladkorno boleznijo, pridobilo specialna znanja na tem področju. Kompleksnost sladkorne bolezni zahteva široko znanje, zato je podiplomsko izobraževanje za medicinske sestre edukatorke nujno. V tem obdobju je izobraževanje za delo v referenčnih ambulantah družinske medicine opravilo tudi 56 medicinskih sester, skupaj 290.

Vir: ZZN, KDM MF in UKC IK KOEDBP

V projektu NIJZ Skupaj za zdravje pripravljamo in testiramo edukacijske programe, ki jih bomo izvajali v centrih za krepitev zdravja.

Vir: NIJZ, ZZN, UKC IK KOEDBP

Sladkorna bolezen v številkah

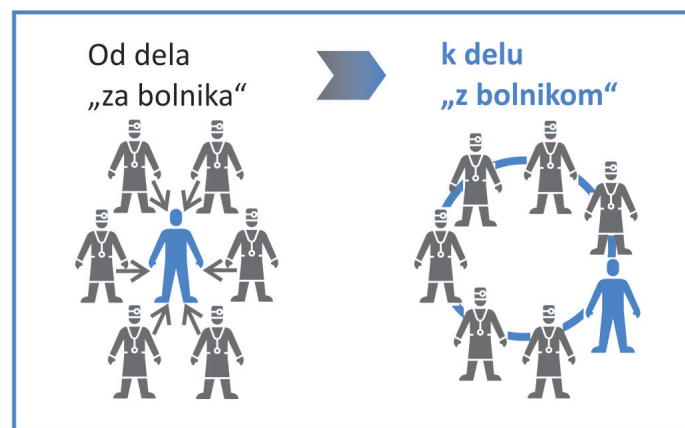
Rast števila prejemnikov zdravil za sladkorno bolezen na recept je ocenjena na 3 % letno. Glede na raziskavo EHIS se ocenjuje, da je prevalenca sladkorne bolezni pri osebah, starih 15 let in več, 6,9 % (interval zaupanja: 6,3–7,6 %).

Tudi **lekarniška stroka** ima pomembno vlogo pri opolnomočenju bolnikov s sladkorno boleznijo. Prizadevamo si za izboljšanje sodelovanja bolnikov pri njihovem zdravljenju, kot je spodbujanje pravilnega jemanja zdravil, izvajanje strukturirane samokontrole krvnega sladkorja in ozaveščanje bolnikov o dejavnikih, ki vplivajo na izid zdravljenja z zdravili. Lekarniška zbornica Slovenije je v obdobju 2014–2015 izobrazila 28 novih farmacevtov na tem področju, ki so tako pridobili specialna znanja s področja sladkorne bolezni, 699 lekarniških farmacevtov pa se je udeležilo tudi širšega strokovnega izpopolnjevanja o prepoznavanju in zdravljenju sladkorne bolezni.

Vir: LZS

V Sloveniji širimo mrežo **referenčnih ambulant** družinske medicine na primarni ravni zdravstvene dejavnosti, s katerimi izboljšujemo kakovost obravnave določenih kroničnih bolnikov, med njimi tudi bolnikov sladkorno boleznijo. Do decembra 2014 je bilo v mrežo vključenih 435 referenčnih ambulant družinske medicine, ki so skrbale za 802.356 opredeljenih oseb. V letu 2015 pa deluje že **600 referenčnih ambulant**, ki v svoje programe preprečevanja, zgodnjega prepoznavanja in kompleksne oskrbe, zajemajo skupaj okoli 50.000 bolnikov s sladkorno boleznijo.

Vir: ZZZS in Projektna pisarna Referenčnih ambulant

sladkorno bolezen obvladajmo skupaj

Otroke, mladostnike in mlade odrasle s sladkorno boleznijo v Sloveniji obravnavamo na Kliničnem oddelku za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni Pediatrične klinike v Ljubljani. Tako so za vse zagotovljeni enaka obravnava, izobraževanje in najsodobnejše metode zdravljenja, s tem pa boljša presnovna urejenost, ki je cilj za vsakega posameznika s sladkorno boleznijo. V edukacijo že več kot 10 let vključujemo tudi vzgojitelje in učitelje z željo, da se otrok vrne v varno domače in šolsko okolje, obenem pa skrbimo za redno izdajanje publikacij, ki izobražujejo na področjih sladkorne bolezni pri mladih.

Vir: UKC PK KOEDBP

V letu 2014 je NIJZ objavil podatke **Raziskave o zdravju in vedenjskem slogu prebivalcev Slovenije** (25 do 64 let) med leti 2001–2012 s poudarkom na trendih in socialnih neenakostih v zdravju. Nezdave izbire življenjskega sloga, ki prispevajo k nastanku sladkorne bolezni, zlasti nezdravo prehranjevanje, čezmerna hranjenost in debelost ter nezadostna telesna dejavnost, so imele v tem obdobju trend naraščanja. Delež debelosti med odraslimi je leta 2012 znašal 17,4 %. Visoko ali zelo visoko tveganje za pojav sladkorne bolezni tipa 2 v prihodnjih 10 letih je bilo ugotovljeno pri 28 % vprašanih, starih 55–64 let. V tej starostni skupini je sladkorna bolezen pri moških v porastu in je skoraj dvakrat pogostejša kot pri ženskah. Med bolniki s sladkorno boleznijo ima 69 % zvišan krvni tlak, 67 % dislipidemijo, 41 % debelost, kadilcev pa je 19 %. Tretjina bolnikov se ne prehranjuje v skladu s priporočili in le polovica je dovolj telesno dejavna. Glede na **analizo bremena bolezni** za leto 2012 so stroški sladkorne bolezni predstavljali 5,2 % sredstev ZZZS.

Vir: NIJZ

Obnovljiv recept je že več let dobro uveljavljen tudi med bolniki s sladkorno boleznijo. Z uvedbo obnovljive **naročilnice za medicinske pripomočke** v oktobru 2014 so se poenostavili postopki izdajanja medicinskih pripomočkov za zavarovane osebe in razbremenili zdravniki splošne/ družinske medicine ter nekateri drugi zdravniki specialisti. V letu 2014 je bilo izdanih 5.335 obnovljivih naročilnic za pripomočke pri zdravljenju sladkorne bolezni.

Vir: ZZZS